

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:				Felelős szerkesztő:	Laptulajdonos:	A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czímzendők. — Hirdetések, valamint nyitási közlemények mérsékelt áron számíttatnak.
Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 fr	ZÁDORY KÁROLY.	FIGULI ANTAL.	
Félévre	2 „	Egyes száma ára	10 kr			

Karácsony.

Szokatlan időben, éjfélkor zúgnak a harangok az egész földkerékségén:

„Szent karácsony napja int,
A jó lélek térdre hullva,
Most az Istenhez tekint.”

Az orgonák fenséges harmoniáját tulzengi a hívek ájtatos zsolozsmája s millió gyertyafény ragyogása hirdeti, hogy földre szállt: „az ég világossága.”

1898. év előtt, miként sok emberöltővel előbb jóvendőleített, egy nagy, fényes csillag tűnt fel deczemberi éjszakán a távol keleten s ez elkallauzolta a böles királyokat a betlehem-i jászolhoz, melyben egy kisdólet barnok melegítő lehelete védett a demesztő hideg ellen. Ez a kisdólet, az ígért Messias az emberiség üdvözítője, megváltója volt.

„Anyira szeretete Isten a világot, hogy megváltására egyszülött fiát küldő.”

A világ romlottsága tetőfokán volt. Az egy Istent imádó zsidók rabigában gör-

nyedtek, még a hálványok oltárain is a kőj habja forrt s a templomok idegtomplitó orgiák barlangjává stülesztettek. Valás, erköles neveltséges fogalmakká törpültek. Ez a tizenkilencz száz év előtti kor jellemzése.

Ebben az időben született Jézus, ki előtt a napkeleti királyok térdre hullottak s az égi tünemény láttára és a „Gloriá” zengő égi hangokon átszellemült pásztorkal együtt imádták az egy igaz Istent.

Ez a születés a világ forduló pontja s így nemcsak a keresztény felekezetek, hanem az egész világ ünnepe.

A hit dogmája Istenné avatta a szűzanyai szeretet melegével gondozott csecsemőt, kinek földi uralkodók és szegény pásztorkok együtt hódoltak s a ki már születésével tanúságot tett az egyenlőség isteni princípiuma mellett. De az ó- és új-testamentum tanításán kívül: szenvedése, üldöztetésének békés türese, cselekedetei, példadása, tanának elterjedése s az egész világot reformáló hatása; isteni magaslakra

emelték a nazarethi Jézust, a ki a hitetlenek öldöklő fegyverével a zsarnoki önkény féktelen hatalmával szemben a szeretet erejével s örök igazságával vívta ki millió ember lény felszabadulását. A világszabadság apoteozisát hirdető szava lángpallos volt, mely szétmetszette a szolgaság rabbilinéseit.

Már mint gyermek szent ígéket hirdetve bámulatba ejtő a tudósokat.

Az egyenlőség magasztos elve, áldásos működésének eszményeként jut kifejezésre tanításában, cselekedeteiben egyaránt.

A betlehem-i rongyos istállóban született nazarethi Jézus volt világra szóló isteni hirdetője az emberi jogok szent háromságának; a testvériség, szabadság és egyenlőség szent tanának.

Születésének 1898-ik évfordulója tehát nemcsak a kereszténység, hanem az egész világ ünnepe.

Ő szeretete legjobban az emberiséget, Ő szeretete különösen a gyermekeket, mond-

PETROSÉNY és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

A mostoha.

Ism, ki láthatta szegény Janka lelkét, tudta, hogy ő mindig a jót akarta. A derék lányak mégis folyton szemére hányták, hogy minék született ő tulajdonképen, mikor olyan semmirekellő, s annyiszor mondogatták előtte, hogy len meg amolyan rossz, míg a számandó teremő végre maga is elhitte. Sirt is eleget a szegény gyermek, hogy miért is jött a világra, ha ninc ki őt szeresse, úgy mint a többiek. Ha látni kell, hogy apja hogyan dődelgeti ifjabb sstvéreit, míg számára csak nagy ritkán talál egy jó indulatu szót. Ha nem tudja, mi féle érs az öröm, amit úgy sem volna kívül megoszni, és ha el kell rejtjenie bánatát, mert ics, aki nyájasan vigasztalná. Őt nem cizrógaik, mint más gyermekeket, nem csókolgatták oha. Még a testvérei is — igaz, hogy csak azuk részéről testvérei — úgy bántak vele, mint kelletlen idegennel. Az az asszony pedig, azért küllözött házukba, hogy második anyává legyen, bizony csak mostoha maradt irta.

Hogy is ne, mikor a tulajdon apja is idegenkedett a gyermektől, ki szakaszott mása volt korán elhunyt édes anyjának, míg az apjára nem emlékeztetett egyetlen vonása sem. Születése nem okozott volt örömet a házbán, valami pletyka járta azon időben a falut, s a hazatársak közt annak idején nagy volt az egyenetlenség. A kis gyermeket az apa csak türte, de nem szerette, s mikor valamelyest megnőtt, bizony inkább csak úgy tartották, mint eselédet, sem mint olyant kinek jussa van a vagyon fele részéhez, mint anyai örökehez. S bár a jómódu paraszt házában mindnyájan dolgoztak, a legnehezebb munka mégis mindig Jankának jutott, ki szótlan megadással végezte a legkellemetlenebb dolgot is, bár nagy ritkán érte őt jutalmul díeső szó, de annál gyakrabban a szidalom.

A szegény teremő végre egészen bele-törődött nehéz sorsába, azt hitte úgy kell ennek lennie, hiszen mint mondják rosznak született ő s bñbődni kell nemcsak a saját, de az anyja vétkeért is. Azért Janka a sors igazi kegyének vette, mikor egy napon kőő köszöntött a házukba, kőő, a ki őt szemelte ki élettársául. Igaz, hogy nem volt afféle fiatal ember, ki hozzáillott volna az ő erőteljes husz éves korához és igaz, hogy ő az András bácsit in-

kább amolyan keményszívű embernek ismerte. De azért boldogan követte a vőlegényét az oltárhoz, nem sejtővén, hogy csak felsőrelő az egyik rabságot a másikkal.

Mert mikor András gazda megkérte Janka kezét, őt nem annyira szerelem, mint inkább a józan számítás vezérelte. Hiszen a leánynak anyai részről esinos vagyonkája volt, meg aztán dolgoz is volt, hozzászokva a legkeményebb munkához. Ilyenformán nemcsak asszonyt hoz a házba, a melyben első felesége után négy gyermek kiáltozott anya után, hanem egy szorgalmas eselédet is, kinek még bért sem kell fizetni. Ugy is bánt a feleségével, mint egy eseléddele s Janka csak jámboran követte ura minden szavát, még mindég hálát adva az Istennek, hogy most már csak egynek a parancsát kell teljesítenie, míg a szülei házbán mindenki rendelkezett ő vele.

Ugy hozta magával a sors, hogy ő, ki fenékiig iritette volt a mostohaság keserőségét, most maga is négy gyermek mostoha anyja lett. De inkább anya, mintsem mostoha. Nem akarta ő, hogy az ártatlan négy kis jószág végigszenvedje ugyanazt a kálváriát, a melyen ő ifjúságában hullatott annyi keserű könnyet. A tulajdon anyjuk sem bánhatott volna gyöngédebben az árvákkal, kik az első pillanattól fogva meg-

Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

ván: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket!”

Az emberiség dicső szolidaritásának biztosítékát képező szeretet gyújtja meg a karácsonyi ragyogó gyertyáit a kis Jézus születésének emlékére, a gyermekek s a szülők határtalan örömére.

Szeszforgalmi-, cukor- és sör-fogyasztási adó.

Már említettük lapunkban, hogy az eddigi szeszitalmérési, cukorfogyasztási és söritaladók 1898. évi december hó 31-ik napjával megszűnnek.

Ugyanakkor megszűnnek az 1890. évi XXXVI. t.-cz. az égetett szesz folyadékok forgalmának korlátozására vonatkozó ama rendelkezései, a melyek szerint égetett szesz folyadékok egyik beszedési körből a másikba nem voltak szabadon bevihetők.

Az eltörölt adók helyett szeszforgalmi, cukorfogyasztási és sörfogyasztási adó elnevezés alatt 1899. évi január hó 1-jével új adók lépnek életbe.

Ezek az adók a kisebb mennyiségekben elszállított adóköteles cikkek után az illető cikkek előállító iparvállalatokban (szeszfőzdében, cukorgyárban, sörfőzdében) fognak beszedettni; ennél fogva azok, a kik ily cikkek a magyar korona országainak területén fekvő ily iparvállalatokból kisebb mennyiségekben (égetett szesz folyadékokat 5000 hektoliter-foknál, cukrot 50 métermázsánál, sört 50 hektoliternél kisebb mennyiségekben) szereznek be, vagy a kik ily cikkek a magyar korona országainak területén belül kereskedésekből, vagy más üzletekből, illetve felektől szereznek be, a cikkek beszerzése és átvétele alkalmával adót fizetni nem tartoznak, mert az adó már az elárúító gyáros vagy kereskedő illetve fél által volt lefizetendő.

Magán felek, valamint a szesz, cukor és sör elárúításával és feldolgozásával foglalkozó

iparúzők az új adókat, a mennyiben szabályellenesség adója fenn nem forog, csak az esetben tartoznak személyesen lefizetni, ha a ki-tüntetett mennyiségeknél nagyobb mennyiségekben szerezik be az említett cikkek. Meg van azonban engedve, hogy ezek után a nagyban szállított mennyiségek után is az említett vállalatok fizessék az adókat s ily esetben a cikkek átvévei sem adófizetési kötelezettség, sem ellenőrzés alá nem esnek. Saját érdekében cselekszik az, ki az árut akként rendeli meg, hogy az adót a küldő vállalat maga fizesse le: továbbá, ha

az égetett szesz folyadékok, cukor, cukorkák, kándirozott gyümölcs, csokoládé, csokoládé-gyártmányok, likörök és sör a vámvonalon kívül fekvő területekről, a bírodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokból (Ausztria) s végre Bosznia és Herzegovinából hozatnak be.

Azok a cikkek, melyek után az adókat az átvévo fél tartozik megfizetni, azonnal az átvétel után s még mielőtt azokat beraktározta vagy bárhová szállította volna, az átvévo lak-helyére (üzlethelyiségre) nézve illetékes pénzügyőri szakasznál bejelentendők.

A fizetendő adók tételei a következők:

égetett szesz italok után (likör kivételével) hektoliterfokonként 15 kr. szeszforgalmi adó;

likörök után hektoliterfokonként 15 kr. szeszforgalmi adó és hektoliterenként 2 frt cukorfogyasztási adó!

cukor után métermázsánként 6 frt cukorfogyasztási adó;

cukorkák után métermázsánként 5 frt cukorfogyasztási adó;

kándirozott gyümölcs után métermázsánként 4 frt cukorfogyasztási adó;

csokoládé és csokoládégyártmányok után métermázsánként 3 frt 50 kr. cukorfogyasztási adó;

sör után hektoliterenként 5 frt sörfogyasztási adó.

A termelési adó alá eső szeszfőzdek vállalkozói a szeszforgalmi adó szempontjából minden további bejelentési és adófizetési kötelezettség s ellenőrzés alól felmentetnek akkor,

ha a szeszforgalmi adót a szesztermelési adóval egyidejűleg lefizetik; s így a felek saját érdekében cselekszenek, ha ezt az adóztatási módot választják.

A cukorfogyasztási adóval megadóztatott cukrot tartalmazó tartályok és asörfogyasztási adóval megadóztatott sört tartalmazó hordók és ládák cukorfogyasztási adó zárjegyekkel, illetve sörzárjegyekkel lesznek ellátva. E zárjegyek épségben létele bizonyítéka annak, hogy az illető cikkek meg vannak adóztatva s hogy azok után az átvévo adót fizetni nem tartozik.

Az 1899. évi január hó 1-én készletben levő égetett szesz folyadékok, cukor, cukorkák és sör után a birtokos a kitüntetett adóknak megfelelő pótdót tartozik fizetni s általa az illető cikkek után esetleg előzőleg lefizetett szeszitalmérési, illetve cukorfogyasztási vagy söritaladó részére az adószedésre jogosított által vissza fog térítetteti.

A pótdó alá eső készletek 1899. évi január hó 1-től 1899. évi január 3-ig írásban két példányban bejelentendők az illető készletek tartási helyére nézve illetékes pénzügyőri szakasznál.

A bejelentésre szükséges irlapok az előállítás költségei mellett minden pénzügyőri szakaszánál kaphatók.

Nem jelentendők be

a) azok a készletek, a melyek után a szeszitalmérési, cukorfogyasztási, illetve söritaladó már lefizetett;

b) az adómentes főzött pálinka, a mennyiben a szeszfőző és vele egy kegyeren levő háznépe vagy cselédei által leendő fogyasztásra van szánva;

c) az oly égetett szesz folyadék, a melyet szeszfogyasztási adó terhel;

d) az a szesz, mely az 1888. évi XXIV. t.-cz. 6. §-ában megjelölt cizellokra van rendelve, ha az államkincstár biztosítására szükséges feltételek teljesítve;

e) az a szesz, a mely valamely termelési adó alá eső, a szeszmérőgéj jelzései szerint adózó szeszfőzde részéről kivitel céljára adómentesen raktároztatik;

f) az olyan cukor, a melyet cukoradó terhel;

éreztek szeretét s szívük egész melegével vonzódtak hozzá. Egész kincsét az anyai gyöngödségnek pazarolta a mostohákra, hiszen az ég ugyanis megtagadta tőle az igazi örömet, nem áldván meg házassági frigyét gyermekekkel.

S multak az évek szürke egyhanguságban. Vénült az asszony, vénült az ura is, ki bár megbeszélte Janka erőnyeit, még sem tett le zsarnokságáról, melyet nemcsak a felesége, de gyermekei is súlyosan éreztek. Különösen Liza, a hajadon, a legidősebb leány, kinek a kedvéért már nem egy férfi volt náluk háztűznézőben. Ámde András gazda nem szívesen fogadta a fiatal legényeket, hisz neki már terve volt Lizával. Igaz, hogy afféle házassági terv, melyről az hallani sem akart. De az öreg nem tágitott s várta, csak míg megpuhul a lánya s követeli azt, kit az apja választott a számára s elfelejti azt a másikat, ki szívét bírta.

Mert Liza, szíve már nem volt szabad. Ott lakott már, réges-régen egy nyalka legény, a szomszéd bognár Gyurija, kivel már együtt járt az iskolába, együtt játszadozott gyermekkorában. Ebbe a frigybe pedig az öreg semmiképen sem akart beleegyezni. Nemesak, mert hosszas pere volt a szomszéddal, de még inkább, mert nem akarta mesteremberhez adni leányát, kinek se földje, se vagyonkaja csak két keze mun-

kája. Sőt még az sem, mert most huszonnégy éves korában még egyszer, utoljára, kell sorozásra mennie, s bizonyára ott tartják majd három évre.

S ott is tartották. Nagy volt Liza bánata, mert nagy idő ám az a három esztendő, s hogy fogja ő kibírni a harcot apja ellen, míg szíve választottja csak a távolba gondolhat rája. Mert hogy gondolni fog, abban bizott Liza, s a Gyuri is megfogadta szentül. Csakhogy mikor az történt, kiűn a réten, az öreg András bácsi is közbe jött, nagy patáliát csapott és szigorúan megtiltotta leányának, hogy a szerelmes legénnyel valaha találkozni merészeljen. Busult tehát szegény Liza, hogy szinte hervadni kezdett. A jó mostohának pedig, a ki szenvedni látta megcsesett a szíve rajta. Szegény Janka ugyan kinek élete már korai ósz felé közeledett, még most sem tudta, mi az a szerelem, az ő szívének nem volt szabad megszállnia; de tudta tapasztalta volt, mit tesz a házasság élet szerelem nélkül. A jó asszony megsajnálta Lizát, kinek hasonló sorsot szánt az apja, mint a milyen alatt ő maga görnyedt. És bár nem mert nyíltan ellenkezni az ura akaratával, titokban mégis a szerelmesek pártján állt. „Talán csak kihúzzák valahogy ezt a három esz-

tendőt, s ha a legény visszatér, még minden jóra fordul.”

Csakhogy az ifjú pár emésztő szeelmének a vigasztaló szó nem volt elég. Találkzni szerettek volna, ámde az öreg András kézi nap úgy vigyázott Lizára, úgy feltette minden lépését, hogy összejevetelük szinte lehetetlennek látszott. Liza erre anyjánál, a jó mostohánál könyörgött pártfogásért, s ez a jóságos szívével nem tudott ellentállni. Így történt, hogy miután beköszöntött a nyár, az asszony és a leány késő este, mikor az öreget már elnyomta az álom, szép esendesen kimentek a mezőre, ho a Gyuri fiú már várakozott rájuk. A szerelmesek ott esküdöztek egymásnak örök hűséget, átiatt az asszony örködött felettük, hogy szerelmi párbeszédjük csak — beszéd maradjon.

E boldog találkát visszaadták La arcának viruló rózsáit, visszaadták kedélyek vig-ságát. Helyette most az asszony kezett hervadni, akinek az egészsége nehezebben bírta ki az éjelezést, hiszen nappal annyi volt dolga! Janka nehezen nélkülözte azt az álmat, melynek hiányát nappal nem tudta pótolni, azért hősiesen minden éjjel elkísérte a leányt. Nem akarta őt megfosztani az ártatlan öntől, de örködni is akart fölőtte, hogy baja ne történjék. Hiszen ő, mostoha leánya a sorsnak mindig

g) az egyes feleknél jelentéktelen mennyiségekben készletben levő czikkek, a melyek az egyes magánfeleknél 5 liter alkoholt, 25 liter likört, 10 kilogram cukrot vagy cukorárut vagy 5 liter sört, az illető czikkekkal kereskedést vagy ipart üző feleknél pedig 10 liter alkoholt, 50 liter likört, 20 kilogram cukrot, vagy cukorárut és 25 liter sört meg nem haladnak.

Minthogy a m. kir. pénzügyminiszteriumnak ezen ügybeni rendelkezése nemcsak az üzletlajdonosokat, de a magán fogyasztókat is érdekli, szükségesnek tartottuk a közönséget megfelelőleg tájékoztatni.

Hangverseny.

A petrosényi községi gymn. tanári-kara és ifjusága f. hó 17-én esti 7 órakor zártkörű hangversenyt rendezett a Prokopp-féle vendéglőben, a gymn. felszerelésének javára.

Mintha Petrosény és vidékének előkelősége, értelmisége találkozót adott volna ezen estén; kevés kivétellel mind ott volt. Az ülőhelyeket díszes hölgy közönség foglalta el s az urak hátnál s jobb és bal oldalon álltak. Keller Béla »Rákóczy« nyitányával a szép műsort megkezdte bánya társulatunk kitűnően szervezett zenekara. Hogy szépen s precíz játszottak, azt szinte természetesen tartjuk, mert már megszoktuk s fel sem tehetjük, hogy a zenekar ne kifogástalanul oldaná meg feladatát. Taps és zajos eljenzésben nyert kifejezést a megérdemelt elismerés.

Bruckner Frigyes gymn. énektanár vezetése alatt a gymn. ifjuság énekkara két hangon s szépen énekelte a szózat első két versszakát, mely után s az eljenzés csillapultával:

Kreffly Jenő I. gymn. oszt. tanuló lépett az emelvényre s elszavallta bátran, ügyesen, helyes hang és taglejtéssel Arany Janosnak egyik legkedvesebb költeményét: »A fülemület.« Megérdemelt taps és helyeslés volt a közönség részéről nyújtott jutalom.

Ezután Braun Annuska és Pelger Pir. ska kisasszonyok ültek a zongorához. Már megjelenésükkor kitört az üdvözlő tapsvihár, melynek csillapultával a két bájós alakra irányzott tekintettel, néma esendben gyönyörködött a közönség Ascher »Le Retour du Soldat« című öszezavágón s vonzóan eljátszott s négykézre írt konpozíciójában, melynek kor-

rekt előadása után a közkívánságnak engedve Braun A. k. a. eljátszotta Lange Gusztáv »Edelweiss«-idylljét s Pelger k. a. egy csinos táncdarabot játszott s mindkettő iránti elismerésének s a nyújtott élvezetért köszönetének, szünni nem akaró eljenzésben adott kifejezést a hálás közönség.

Dr. Rózsa Mihály gymn. tanár ur: »A szépitő esővízről tartott, osztatlan figyelem és érdeklődéssel hallgatott tanulságos s egyben kellemesen szórakoztató felolvasást, mely közhelyeslés és elismeréssel fogadtatt. Sajnáljuk, hogy terjedelménél fogva ezuttal nem közölhetjük a becses dolgozatot, de legközelebb megismertetni óhajtjuk azokkal is, kik nem halották a felolvasást.

Ezután következett a hangversenynek művészi szempontból kimagasló része, Mozart »Op. 108.« Rosehnál János ur vezetése és közreműködésével. Bányatársulatunk kitűnő zenekarának legkiválóbb tagjai: Pán János első hegedűs, Kubala Béla karmester, Sandner Antal második-hegedűs és Tonházy Jakab gordonkás — urak ezuttal is bebizonyították, hogy elméletileg és gyakorlatilag képzett olyan zenészek, kik a legnehezebb mesterművek interpretálására képesek. Rosehnál ur mesteri fuvolajátékával nemcsak lebilincselte, hanem magával ragadta a hallgatókat. Közkívánságra s az elismerés tüntető megnyilatkozása folytán program m. kívül eljátszották még: Moszkovszky »Serenade« cz. remek művét. A művészi produkció hatása alatt a tetszészaj alig csillapult.

Junger Miksa IV. gymn. oszt. tanuló Petőfinek »A rab« cz. hatóság költeményét szavalta, híven kifejezve a rab szenvedését, reménykedését, szóval a fenséges mű minden szépségét, melyért a közönség elismeréssel adózott.

»Óda van a mama« cz. kedves monologot Fekete Aranka k. a. kedvesen s annyi természetességgel adta elő, hogy a kis gazdasszony egész szeretetreméltóságával téprengett előttünk. Részesült is taps és kihívásban.

A bányász-zenekar által előadott magyar népdal-egyveleg andalító s lelkesítő dallamain elragadtatással gyönyörködött a közönség.

A gymn. énekkar »Járjatok be minden földet« jól előadott indulóval zárta be a hangversenyt, mely után tette következett, melynek jóval éjjel után lett vége. Sajnáljuk, hogy a jelenvolt urhölgyek díszes névsorát nem szerezhettük meg.

UJDONSÁGOK.

Boldog ünnepeket kívánunk lapunk olvasói s barátainak.

— **A karácsonyi ünnepeket** a felekezetek szokott módon ülik meg. Karácsony másodnapján d. e. 10 órakor a róm. kath. templomban a női énekkar Concóne nagymiséjét éneklí s az ev. ref. templomban ugyanakkor Bagóthai Sámuel gymn. tanár, lelkész tart szónoklatot.

— **Petrosényi községi szabályrendeletét** a várm. törv. bizottsága nem hagyta jóvá különösen azért, mert a tisztí fizetéseket magasaknak tartja.

— **A jégpálya megnyílt.** A Pick S. ur üzleténél kitett nemzeti-zászló azt hirdeti. Már igen sokan iratkoztak s csak határozott számban iratkozhatnak a tagok.

— **Színészet.** Fekete Miksa előnyösen ismert s jól szervezett színtársulata január hó 15-én okvetlenül megkezdí Petrosényben előadásait. A tagok névjegyzékét s a műsort jövő számunkban közöljük.

— **A gymn. tanári kara és ifjusága** által rendezett hangversenyen felülíztettek:

„Salgótarjáni Köszénb. Részv.-Társ.“ 20 frt, „Urikány-Zsilvölgyi Köszénb. Részv.-Társ.“ 10 frt, Andreics János bányagazgató 9 frt, Bányatársulada 5 frt, Marek Mór 4 frt, Roth Floris 2 frt 50 kr.; Seelenfreund Vilmos, Pick Samu, Dombora László, Janza Vazul, Hermann Adolf,

Jakabfi Rezső 2—2 frt; Liska Károly, Schreiner József, Berkovits N., [dr. Weisz József, Heinrich Ferencz 1 frt 50 kr.—1 frt 50 kr., Pittner József, Grausam Károly, Braun Albert, Peccol Antal, Ott Mátyás, Ruder Rezső, Rádik István, br. Ehrenberg Benő, Fekete Máté, Joannovics János, Schäffer Mihály, Vassi János, Tribus Antal, dr. Schulek Jenő, Hennrik Viktor, Héjas Antal, Angyal Antal, Kohn Mór, Pauspéotl N., Junger Simon, Kohn Lázár, Junger József, Polgár Lajos, Sztanka Avram 1—1 frt. Mráz N., Rotter Antal, Almásky Károly, Tóth Julia, Nemes Joachim, Riedwal Joachim, Nyiri József, Wahler Dezső, Kohn Samu, Kekel József, Sebő Jenő, Schlesinger József, Császár N. Nagy Miklós, Herz Mór, Hobik Emil, Ehrenreich Adolf, Jakab Péter, Kohn Rezső, Krisko Bohus (Lupény), Gadó Mózesné, Gruber Miklósné, Ecker Károly (Lupány) 50—50 kr., Nagy Arthur 25 kr. A felülíztetések összege 105 frt 25 kr.

— **A karácsonya ünnepekről.** minthogy azok nagyobb része lapunk zártakor tartatott, jövő számunkban referálunk.

— **Vármegyénk tisztí föügységévé** dr. Apáthy Árpád vm. árvaszéki-ülhők választott meg. Öszintén gratulálunk.

— **Elektrotechnikai tanfolyam.** A kereskedelemügyi m. kir. minister intézkedése iolytán a m. kir. technológiai iparmúzeumban 1899. január 2-án nyílik meg, melynek czélja gépkezelőknek, mechanikusoknak, szerelőknak és más szakiparosoknak az elektrotechnikában olyan fokú kiképzése, hogy azok e tanfolyamon szerzhető elméleti és gyakorlati ismereteik alapján elektromos gépeket és készülékeket okszerűen kezelni és elektromos vezetékeket helyesen szerelni tudjanak. Ezen tanfolyamon a dinamógépek szerkezete és kezelése, az elektromos világítás és munkaátvitel, a telefonok és elektromos csengettyúk, valamint az elektromos vezetékek szerelése tanítatik. A tanfolyamán január 2-ától márezius hó végéig tart. Az előadások hétköznapokon este 7 óratól 9 óráig, a gyakorlatok pedig vasárnapokon és ünnepnapokon délelőtt 9 óratól 12 óráig tartatnak. Hallgatókúl felvétetnek: 1. elektrotechnikai gyárak és vállalatok szerelői és szakmunkásai, valamint azok, akik elektromos berendezések kezelésével gyakorlatilag már foglalkoztak és azt igazolják; 2. gyárak és műhelyek tulajdonosai, valamint ezeknek hivatalnokai, művezetői és főbb munkásai, továbbá gépkezelők, mechanikus és géplakatosok. A gépkezelők közül a felvételnél azok az elsőbbség, a kik az állami ipariskolában a gépkezelői tanfolyamot végeztek; 3. végre mindazok, kik elektrotechnikai szakismeretek elsajátítására törek-szenek és különben az általános feltételeknek megfelelnek. Általában megkívántatik, hogy a tanfolyamba lépő hallgatók 20-ik életévüket betöltötték legyen, inni, és olvasni tudjanak és igazolványt mutassanak fel arra nézve, hogy jelenleg melyik szakban és hol dolgoznak. A tandíj 8 forint.

— **Színészet.** Ezen cím ugyan nem illik arra a szereplésre, melyet Rozsnyai Imre és Lenkei Lujza f. hó 19. és 20-án a központi szállodában megselekedtek, de mert ezen ürügy alatt tették, hát így is említjük meg azért is, hogy a színészet ürügye alatt üzött visszaélésre rámutassunk. Petrosényi intelligens közönsége becsüli és pártolja a színművészetet s éppen ezért megérdemli, hogy a becsapástól megóvassék. 50 kros beléptídj mellett elvárható, hogy művelzetben részesüljön a közönség s egy részeg ember borotvált arcának fíntorgatása miatt pénzeért ne bészankodjék. Kuku-

csak a jót akarta, s olyan büszke örömmel töltette el a fiatalok hálás szeretete . . .

És mégis balul végződött minden. Valamelyik éjszaka nagyon is tikkasztó volt a levegő. Ő pedig olyan fáradt, olyan kimerült volt. Elhymotta az álom. A pezsgő vérű fiatalokat pedig elragadta a szenvedély, a szerelmet lehelő, illatával gyönyörre hívó nyári éj . . .

Mióta Gyuri bevonult a tüzérséghez, újra kezdett hervadni Liza. Nem lehetett többé titkolni a történeteket. A mostoha is, a leány is, emésztették magukat bubánatban. Az egyik mert hiában állt ellen a szeretetlen, zsarnok apának, mikor nem birt ellentállni az álomnak. A másik pedig, mert nem birt ellentállni a szerelmesének. A szerelmesének? vajjon! ? hiszen azt hallhatni Gyuriról, hogy mindei vasárnap látják a városban nagyban mulatni egy táncsteremben, ahová rendszeren egy elhízott szakácsnéval köszönt be. Egy csuf cseléddel, ki — pénzzel tartja őt . . .

Som Péter.

tyinban szórakozást nyújtana — talán — az olyan vergődés, mint a milyent itt elkövettek, nálunk azonban az ilyen megbotránkozató s ezért bővebben nem is foglalkozunk vele.

GSARNOK.

A jégpálya.

Van-e szebb kép, mint a természet a maga megkapó jelenségeivel, csodálatos változásaival, legmegfoghatatlanabb tünetényeivel?

Mennyi bűbáj és varázs van az ezer, meg ezer csilloggal ragyogó égbolton, az ég mosolyában a szivárványban, mennyi fenség annak haragjában: a cikázó villámban, a menydörgésben. Mennyi erő nyilvánul a tomboló vulkánokban, a magasra törő geisirekben?!

Van-e, ki nem lelkesülne a természetért? A számtalan tünetények között, melyekkel lépten-nyomon találkozunk s melyek már annyira megszokottak, hogy észre sem vesszük, a legérdekesebbeket egyike: a hó hatása a vízre. A hó, vagy melegség azon tünetény, mely bennünk tapintási szervünk után a meleg vagy hideg érzést kelti fel. Forrásai égiek és földiek. Az égi hőforrások között legnagyobb jelentőségű a nap, mely számítások szerint egy év alatt annyi meleget bocsát sugárzás folytán a földre, hogy az képes volna egy a földet körül vevő 36 méter vastagságú jégteget felolvasztani.

A földi hőforrások között jelentékeny a föld belsejében lévő meleg, a mely a vulkánok és melegforrások útján jut a földszintre. Legjelentékenyebb földi források az égési tünetények. Ezenkívül a mechanikai munka is létesít meleget, melynek bizonyítására számos közkeletű példánk van, de nemcsak nekünk, hanem még a vadaknak is, kik a nélkül, hogy a dolog fizikai voltáról csak sejtelemmel is bírnának, kik úgy gerjesztenek tüzet, hogy egy hegyes fadarabot, deszkába vajt kis mélyedésben gyorsan pörgetnek.

Számos kísérlet is mutatja a mechanikai munka árán keletkeztetett hőt, melyek közül tekintünk példának egyet:

Egy bedugaszolt fémcsőben éter van és ha hőrel bélelt csipetűbe szorítva gyorsan forgatjuk ez által munkát fejtünk ki, mely átalakul hővé, mit az mutat, hogy a folyadék felhevül, elkezd forrni és a gőz kilöki a dugót.

Külön-külön hőforrásoknak tekinthetők magok az állatok is, melyeknek belső hőmérséklete kisebb-nagyobb mértékben magasabb a környezet hőmérsékénél s így annak hőt ad át.

Ezen oknál fogva volt idő, midőn az állatok gépeknél tekintették, melyek maguktól járnak a nélkül, hogy fel kellene huzni s a melyek a táplálékot csak kenőszert gyanánt, vagy azért kívánják, hogy a folytonos surlódás folytán elhasznált géprészek helyrepolthatassanak.

A hőnek legnevezetesebb fizikai tulajdonsága, hogy mindentéle halmazállapotú test térfogatát növeli, mely kisebb határokon belül arányosan történik a test által felvett meleg, séggel. Ennek alapján a testek kitágulásából az általuk felvett melegség is megmérhető, mely célra a hőmérők szolgálnak. A hőmérők a testeknek csak a hőfokát mutatják, de nem a bennük lévő egész meleg-mennyiséget. Így például 2 kg. 20 fokos vízben is 20 fokot mutat, éppen úgy, mint 1 kg. 20 fokosban, holott az előbbiben kétszer annyi meleg mennyiség van.

Általában a különböző testek ugyanazon hőmérséklet mellett a melegségnek különböző mennyiségét tartalmazzák.

A melegség hiánya a hideg. Hidegben minden test összehúzódik, térfogata kisebb lesz. Azonban mint minden alól, úgy itt is van kivétel, mit éppen a víz mutat, mert a jég nagyobb térfogatu lesz, mint a víz, melyből kifagyott.

A melegség teljes hiánya abszolút 0 pontnak nevezetik, melyet számítások és következtetések alapján a Celsius skála 273-ik fokára tesznek. Ezen pontnál minden testet szilárdnak gondolnak. Egyedül ezen melegség nélküli pontnál változatlan a tér, mert mihelyt a testben bármi kis meleg van, az azonnal párolog, minek következtében az anyag mennyisége csökken. A víz 0 ponton jég, mely szilárd állású test. Melegség hozzájárulásával a jég mind ritkább lesz, míg egy hőfoknál a szilárd állapottól folyékonyba megy át, vízzé lesz. A jégből kivált víz kisebb térfogatu, mint a jég volt, a víz tehát sűrűbb, mint a jég, melyből lett, ezért uszik a jég a vízben. 11 térfogat rész jégből 10 térfogat rész víz lesz.

Ezen átmenet tiszta víznél mindig ugyanazon hőmérsékletnél megy végbe s ezen hőmérsékleti pontot azért a hőmérők alapfokának veszik s 0-al jelölik. A jégnek vízzé való átalakulása olvadásnak nevezetik, mely nem történik hirtelen. A beléje helyezett hőmérő megáll e ponton s tovább melegítés alatt sem változik mindaddig, míg az egész jégmennyiség vízzé nem alakult s ha ez bekövetkezett, akkor a víz hőmérséklete tovább növekedik. Az a melegmennyiség, mely szükséges 1 kg. 0 fokú, víznek 1 C. fokra való felmelegítéséhez, hőegységnek van véve, s calorinak nevezik. Az ismert testek között a víznek kell a legtöbb meleg. Ez a meleg mennyiség fájhőnek nevezetik. A vízé 1. a többi testeké ennél kisebb. Nagy mennyiségű meleg kell ahhoz, hogy 0 fokú jégből 0 fokú víz legyen. Ha 1 kg. 0 fokú jéghez 1 kilogr. 80 fokú vizet öntünk, akkor 2 kg. 0 fokú vizet kapunk. Kevesebb víz, vagy kisebb hőmérsékletű víz, nem olvasztja meg az 1 kg. jéget. Minden kg. 80 fokú víz 80 caloriát tesz ki, következik hogy 1 kg. jég megolvadásához 0 fokú vízzé 80 caloria meleg kell. Ez a 80 caloria a jég olvadási melegének vagy rejtett melegének nevezetik.

Ha a jég pálya átmérője 28 m. ebből ki-folyólag a területe 651.44 m. s vastagságának középértéke 0.6 dm.; ezen adatokból kiszámítható a jég köbtartalmán. Majd tudva hogy a jég fajsúlya 0.917 ezred kg. megállapítható az általános súlya is, mely kerek számban 33,861 kg. — Tudjuk, hogy minden kgr. jégnek 0 fokú vízzé olvadásához 80 cal. meleg kell. Ez a meleg mennyiség éppen annyi, mint a mennyi van 27.088. b. 0 fokról felforró vízben.

Mint hogy ilyen nagy meleg mennyiség szükséges, oka, hogy az olvadás nem történik gyorsan, hanem szinte észrevétlenül. Csupán egy-egy buzgó koresolyázó hirdeti szomorúan: „Leányok, a jég olvad.”

A 0 fokú vizet melegítve hőmérséklete fokozatosan növekedik, de térfogata mind kisebbedik, vagyis összehúzódik. Az összehúzódás 46 fokig tart, itt a legkisebb térfogata van, ekkor a legsűrűbb. 4 fokon túl, azután tágnulni, ritkulni kezd s ez egyenletesen foly tovább egész 100 fokig. A víz 0-foktól felfelé minden hőmérsékletnél párolog, ez által mennyisége fagy. A párokkal mindég meleg távozik el a víztől. A párolgásnak ráfűzés vagy szivattyúzás által való gyorsításával a vizet le lehet hűteni, sőt megfagyasztani. Ezen alapulnak a jégkészítő gépek.

A sóval behintett jég olvadásnak indul, ez az olvadás sok hőt von el a jégtől úgy, hogy

0 fokú jég — 25 fokra lahul; ezek a hideg keverékek. Gázok cséppfolyásításáról mesterségesen nagy hideget állíthatunk elő. Lementek —210 fokra, de az abszolút 0 ponttal, a —237 fokot eddig nem sikerült elérni.

Ezen felsorolt tünetények, melyek a víznek különböző halmaz állapotaira vonatkoznak köznapinak látszanak, mert hisz lépten-nyomon találkozunk velök, de csak addig köznapiak, míg közelebből meg nem ismerkedünk velök, mert minél jobban belemélyedünk ezeknek tanulmányozásaiba, annál inkább észrevesszük hogy azt a sima jégpáncélt, melyen kedvteléssel tovasiklunk; a természetnek csodás ereje hozza létre s mint tünetényszerű jelenség megérdemli, hogy mélyrehatóan is foglalkozunk vele s ne érjük be azon naiv ohajtással: „csak már fagyna;” „bár lehetne koresolyázni;” „csak elne olvadua a jég.”

Nyilvános köszönet.

A gymnasium felszerelésére f. hó 17-én megtartott hangverseny alkalmából kedves köztelességet teljesítünk, midőn köszönetünket fejezzük ki a nyilvánosság előtt mindenkinek, a ki hangversenyünk erkölcsi és anyagi sikeréhez bármi módon hozzájárult.

Köszönetet mondunk:

Andreics János bányagazgató és gymn. bizottsági elnök urnak, a ki a terem átengedése, a zenekar fellejtetése és befolyásának felhasználásával hangversenyünk sikerét a legnagyobb jóakarattal előmozdítani igyekezett;

Braun Annuska, Pelger Piroksa urhölgyeknek, a kik szívesek voltak a zongorajátékot elvállalni, ugyiszentén Fekete Aranka k. a közreműködésért;

Rosehnál János, Pán János, Kubata Béla, Sandner János, Tonházy Jakab urnaknak művészi játékúért;

A bányászzenekarnak és Kubata Béla karmester urnak; Kreffly Mátyás urnak, ki a zongora átengedésével mozdította elő hangversenyünk sikerét.

Köszönetet mondunk végre a jelenvolt m. t. közönségnek, hogy jelenlétével és felléptetésével hangversenyünk sikerét biztosítottak. Fogadják a tanári kar és az ifjúság hálás köszönetét.

A gymnasium tanári-kara.

Nyiltér.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapjának egyik legközelebbi számában azt olvastam, hogy jogos önévédelemből használta Györke Ferencz petrosényi minta fiatal ember a löfegyverét s csak is így menthette meg életét. Ez igaz, de az is igaz, hogy azok a békés iparosok csak akkor rontottak rá, midőn minden ok nélkül pofozta, lökdöste s ültelte őket, amit — természetesen — kamatosztól visszaadtak neki s ha hősiesen meg nem szalad s a szobába zárkozva fegyverrel nem védekezik, bizony — bizony aligha lett volna kedve többé a békés polgárokkal verekedni. Pedig úgy látszik ez az ő nemes kedvtöltése. Folyó hó 21-én délután, midőn már az állomásnál a vasuti jelzőlámpákat összerontotta s Friedelné kocsisát véresre verte s tőle a lovakat erőszakkal elvéve örült sebességgel végig hajtott az utcákon, több ember életét veszélyeztetve, nagy diadal érzettel betámolygott a Berger vendéglőbe s minden ok nélkül nekem rontott s torkon ragadott. Természetes hogy nem hagytam magamat s biz én kijózanítottam volna alaposabban, ha többen közbe nem lépnek. Egy széket egész erővel hozzám dobott orozva, de szerencsére a falnak röpült. Ilyen vadállati természetű, veszélyes ember az a Györke Ferencz, aki még jellem dolgában is annyira sülyedt, hogy elég arczátlan oda betolakodni ahonnan már többször kiutasította mint a házi béke megrontóját a férj ezen szókkal: „e végett a vagabond végett békével nem is ehettek.” Ettől az elzártól veszedelmes kötekedő, részeges fraterától óvakodni kell minden tisztességes embernek. Csak ezt akartam emberbaráti jóindulattal nyilvánosságra hozni.

Junger József mérsáros.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

SÁROSSY JÓZSEF

→ MŰBÁDOGOS, PETROSÉNY. ←

Van szerencsém Petrosény és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy üzletemben a legdúsabb választékban készletben vannak s a legjutányosabb áron kaphatók, minden néven nevezhető **bádogos** és **rézmu** árúk a legszolidabban és legdiszesebben kiállítva.

Takarék tűzhelyek, főzőedények, bográcsok, üstök, szóval egész konyha-berendezések **gyorsforralók, kávé s thea főzők, fürdőkádak** (melegítővel vagy anélkül), **mosókészletek, vasalók** stb. **Kézi-, kocsi-, sir-, vihar-, biztonsági-, bányász- és utcai lámpák:** elegánsan festett **szén és fatartók** madár **kaliczkák** hideg és melegíthető **hajfodorítók** sebészeti s tisztasági **eszközök;** férfi és női betegségeknek használható **gummi-árúk (fecskendők, irrigatorok)** stb. nagy választékban raktáron vannak, s esetleg megrendelésre a legpontosabban elkészítettnek.

Továbbá elvállalom az építési szakmába vágó bádogos munkák jutányos, gyors és kifogástalan elkészítését.

Főtörekvésem, hogy a jelzett szakmába vágó cikkek kiszolgálása s elkészítésével a legfokozottabb igényeket is kielégíthessem; s ez okból műhelyemet saját házamban megnagyobbítottam a legújabb szerkezetű gépekkel felszereltem miért is a n. é. közönség becses pártolását kérve vagyok

tisztelettel:

Sárossy József,
műbádogos.

Dús választék.

Legszebb karácsonyi és újévi ajándékok kaphatók

KRAUSZ és TÁRSA

órás és ékszerészeknél. Petrosény, főutca.

Egy diszes 8 vagy 14 napig járó inga-óra.

Egy diszes 1 napig járó inga- (Miniatur) óra.

Egy 8 vagy 2 napig járó irodai fali óra. — Egy pontosan járó fali óra ütő szerkezettel 2 frt 50 krtól fölfelé.

Egy pontosan járó ébresztő óra jutányos árban.

Egy amerikai zsebóra 2 frt 60 krért.

Egy ezüst duplafedelű zsebóra 7 frt 50 kr.-tól fölfelé.

Legjobbak a hazai gyártmányu zsebórák a szt.-gothardi óragyárból, kaphatók 5 évi jótállás mellett.

Továbbá dús választék:

ezüst és nikl óraláncokban.

Ugyszintén

aranygyűrűk, lánczok, függők és ékszerekben.

Mindezekbe vágó javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.
Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi szolingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

Darabja 3 frt.

A penge **esilagos aczélból és a többi részei alpacéból vannak.

Egy külön penge hozzá 1 frt.

Megrendelhető :

12-26

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál
Budapest, V. ker., Kálmán-utca 15.

Gyűjtőknek 5 db után egy ingyen küldetik.

Kérje

*The Continental
Bodega Company*

*világítási spanyol és portugál
borait*

*Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.*

*Kaphatók az összes finomabb
fűszer és csemege kereskedé
sekben, valamint poharanként
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.*

Saját fiók:

Budapest

*IV Kossuth-Lajos és Ujvilág utca
sarkán, a Gentry-Casinnal szemben*

Petrosényben kizárólag csak Jakabfi Rezső fi-
11-20 szerkereskedésében kapható.

Az „ANKER“

élet- és járadékbiztosító társaság.

Igazgatóság: Bécs, I. Hofer-Markt 11. (Anker-hof).

Magyarországi vezérképviselet:

Budapest, VI., Deák tér 5. sz. (Anker-udvar.)

A társaság saját házaiban.

Olcsó díjak, nagyon kedvező feltételek,
a képzelhető legnagyobb biztonság.

Összes vagyon 1897. év végén 62 millió frt.

Biztosított tőke 1897. év végén 240 „ „

Egynapi kifizetések 101 „ „

A osztaletkterv szerint nyereményosztalék 5 év

után évenként,

B osztaletkterv szerint nyereményosztalék már

3 év után évenként.

A nyereményosztalék A osztaletkterv sze-
rint évek óta az évi díj 25%-át teszi ki; B osz-
taletkterv szerint az 1894. évben biztosítottak az
évi díjak 12%-át, az 1895-ben biztosítottak az
évi díjak 9%-át kapták.

Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások.
Mindennemű haláleseti-, életseti- és járadék-
biztosítás.

Prospectussal és felvilágosítással szolgál a fenti
magyarországi vezérképviselet, hová ügynök-
ségek iránti ajánlatok is intézendők, valamint a
társaság ügynökei.

2-2

Huber Gyula lakatos műhelye

(Petrosény, főuteza) 1899. év január hó 1-től

haszonbérbe adatik.

Roquefort-

Trappista-

Imperiál-

Tejfel-

Dessert-

Neufchateli-

Piccolo-

SAJT.

Legfinomabb TEA és RUM -- különlegességek, valamint CABOS-fele teasütemények.

Kaphatók :

JAKABFI REZSŐ

fűszer- és csemege-üzletében.

Nyomatott Figuli Antal gyorsajtóján.